

„Primul student în familie”

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) dorește ca, prin proiectul pilot **Primul student în familie**, să aducă în atenția publicului larg și a decidenților la nivel național situația critică a sistemului educațional la nivel național, evidențiindu-se gradul major de analfabetizare, mai ales în rândul tinerilor, cauzat de abandonul școlar timpuriu. Dincolo de a remarca beneficiile aduse de învățământul superior atât la nivel individual cât și la nivel social, populația din România se confruntă cu probleme de natură financiară, nu puține fiind cazurile în care statutul socio-economic determină un acces limitat la cultură, respectiv abandonul școlar timpuriu al copiilor.

Astfel, considerăm că trebuie luate măsuri asupra modului de atragere a elevilor spre a urma cel puțin primul ciclu de studii superioare, prin stimularea acestora încă din învățământul secundar fără caracter obligatoriu (clasele XI-XII). ANOSR remarcă necesitatea unei operaționalizări eficiente a consilierii în carieră și a consilierii psihologice în rândul elevilor, continuarea programelor de tip *Universități de vară pentru elevi* și, nu în ultimul rând, acordarea de facilități pentru tinerii proveniți din medii socio-economice defavorizate.

Pentru a descrie contextul istoric al problemei, relevantă pentru noi este perioada regimului comunist, în care accesul la învățământ superior era unul extrem de dificil, existând un procent extrem de redus de tineri care urmau o facultate. Mai mult, specializările existente aparțineau unei nișe restrânse care satisfacea nevoile stricte ale industriei și nu încurajau creativitatea sau devenirea tinerilor într-un context social.

Astfel, deducem faptul că marea majoritate a tinerilor neșcolarizați în învățământul superior din perioada comunistă, sunt acum părinții tinerilor de azi, de unde reiese numărul mare de familii a căror membri nu sunt absolvenți de studii superioare, aceasta reprezentând un prim deficit din prisma conștientizării importanței studiilor superioare din partea tinerilor. Programul **Primul student în familie** urmărește să elimine sau, pentru început, să diminueze semnificativ tocmai aceste bariere de ordin ideologic create de contextul istoric în rândul familiilor din România.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

O serie de statistici istorice la nivel internațional privind numărul de studenți, rata de absolvire a studiilor superioare și evoluția numărului de studenți, este prezentată în cele ce urmează.

Tabelul 1. Numărul de studenți raportat la numărul total de locuitori

Țară	Număr de studenți/10.000 locuitori	Poziție
Bulgaria	104.8	5
Ungaria	93.5	7
RDG	77.8	8
Cuba	212	1
Mongolia	139.4	3
Polonia	94.9	6
România	77	9
URSS	191.9	2
Cehoslovacia	112.3	4

Tabelul 2. Statistici privind rata de absolvire a studiilor universitare pe anumite domenii de studii.

Țară	Diplome la 10.000 de locuitori	Poziție	Diplome la 10.000 de locuitori (Industria, Construcții, transport etc.)	Poziție	Diplome la 10.000 de locuitori (Agricultură, Silvicultură etc.)	Poziție
Bulgaria	16.7	7	5.2	9	0.8	9
Ungaria	23.5	3	5.7	6	1.9	6
RDG	15.3	9	4.3	7	0.9	7
Cuba	19.2	5	3.2	5	2	5
Mongolia	23.9	2	6.7	2	2.8	2
Polonia	17.4	6	4.3	4	2.4	4
România	16.4	8	10	8	0.9	8
URSS	31.1	1	13	1	3	1
Cehoslovacia	22.7	4	9.8	3	2.5	3

ANOSR este membru în:

European Students' Union

Consiliul Tineretului din România

Alianța pentru o Românie Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Tabelul 3. Rata de creștere a numărului de studenți înregistrată în anul 1984, față de 1970.

Țară	% număr studenți 1984/1970	Poziție	% număr studenți la zi 1984/1970	Poziție
Bulgaria	2.90%	8	6.60%	9
Ungaria	24.20%	4	17.50%	7
RDG	-9.10%	9	8.10%	8
Cuba	504.00%	1	213.70%	1
Mongolia	198.80%	2	187.80%	2
Polonia	5.70%	7	27.60%	5
România	14.50%	6	19.60%	6
URSS	15.30%	5	30.80%	4
Cehoslovacia	32.80%	3	36.80%	3

Tabel 1. Statistici privitoare la evoluția numărului de studenți în unele state semnatare ale Convenției de la Praga din 1972, în funcție de anumite domenii de studiu, între 1970 și 1984¹

Țară	Industrie, Construcție, Transporturi	Poziție	Agricultură, Silvicultură	Poziție	Sănătate și educație fizică	Poziție
Bulgaria	-7.80%	9	-50.00%	9	64.30%	6
Ungaria	1.70%	7	-25.90%	8	86.70%	4
RDG	36.50%	6	36.40%	5	30.00%	9
Cuba	300.00%	1	900.00%	1	325.00%	1
Mongolia	200.00%	3	150.00%	2	100.00%	2
Polonia	0.00%	8	95.70%	4	66.70%	5
România	227.50%	2	17.60%	7	94.70%	3
URSS	47.30%	5	21.30%	6	49.20%	8
Cehoslovacia	133.80%	4	100.00%	3	56.30%	7

¹ Hanna Jablonska-Skinder, *art. cit.*, p. 63

Perioada post-comunistă este caracterizată, din punct de vedere educațional, de o creștere semnificativă a numărului de studenți, datorată extinderii accelerate a universităților de stat și apariției universităților private. Apogeul creșterii numărului de studenți din România este înregistrat în anul 2009, când aproape un milion de persoane urmau o formă de învățământ superior [3]. Odată cu venirea crizei economice din același an, adăugându-se treptat și alți factori precum atenția sporită asupra examenului de bacalaureat la nivel național, numărul de studenți începe să scadă dramatic, înjumătățindu-se până în anul 2015. Aici, se constată că doar **19% din populația tânără din România a absolvit studii superioare** [9].

Analizând tendințele la nivel european în ceea ce privește rata de absolvire a studiilor superioare și respectiv gradul de angajare al absolvenților, obiectivele propuse pentru anul 2020 la nivelul Uniunii Europene, asumate și de România, arată faptul că **cel puțin 40% din generația tânără ar trebui să aibă studii superioare**, fapt determinat de o **reducere a ratei abandonului timpuriu la sub 10%**, reduceri care ar putea conduce inclusiv la obiectivul privind inserția pe piața muncii și anume **75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă** [8].

În prezent, rata abandonului școlar timpuriu la nivel european este de 15%, iar procentajul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani, absolvenți ai studiilor superioare, este de 31%. Necesitatea investirii în promovarea educației la nivelul tinerilor din Europa vine ca urmare a situației critice înregistrate în momentul de față și anume aceea că un sfert din elevii europeni au competențe slabe în citire, iar unul din șapte tineri abandonează școala sau formarea prea devreme. Aproximativ 50% din tineri ating un nivel mediu de calificare, însă insuficient pentru a acoperi nevoile pieței muncii. Mai mult, mai puțin de o persoană din trei are o diplomă universitară.

Deși creșterea numărului de persoane angajate în piața muncii este într-o continuă creștere, în momentul de față se înregistrează un procent de doar 69% din populația Europei, cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, care lucrează, iar implicarea femeilor este încă deficitară.

Dincolo de învățarea formală, se urmărește perfecționarea tinerilor pe tot parcursul vieții, cu scopul de a moderniza piața muncii și de a oferi o mai mare autonomie cetățenilor, lucru posibil prin demararea unor proiecte care vizează și facilitează dezvoltarea competențelor acestora [8].

Având aceste statistici, directivele europene recomandă statelor membre să axeze programele școlare pe creativitate, inovare și spirit antreprenorial, garantând existența unui număr suficient de absolvenți ai programelor de studii necesare pentru piața muncii, cum ar fi cele de știință, matematică și inginerie.

Ca direcții de urmat pentru îndeplinirea obiectivelor, amintim [8]:

- efectuarea de investiții suficiente în sistemele de învățământ și de formare la toate nivelurile (de la preșcolar la universitar);

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

- ameliorarea rezultatelor la nivelul educației, tratând fiecare segment (preșcolar, primar, secundar, profesional și universitar) în cadrul unei abordări integrate, care să includă competențele-cheie, cu scopul de a reduce abandonul școlar timpuriu;
- consolidarea deschiderii și relevanței sistemelor de învățământ prin instituirea unor cadre naționale de calificări și printr-o mai bună direcționare a rezultatelor învățării spre nevoile pieței muncii;
- facilitarea intrării tinerilor pe piața muncii, prin acțiuni integrate care cuprind **îndrumare, consiliere și ucenicie.**

Pentru anul 2020 [9], România își asumă că un procent de **26,7 % din totalul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani vor fi absolvenți de studii terțiare**, care includ atât studiile superioare cât și cele profesionale, de unde rezultă că vor fi mai puțin de un sfert din tineri cu diplomă universitară. Potrivit INS, rata de abandon școlar este de 1,5 ori mai mare în cazul elevilor din mediul rural, față de cei din mediul urban. Mai mult, cetățenii din mediul rural sunt tineri în proporție de 45 %, însă doar 24 % din totalul studenților provin din acest mediu. Adăugându-se, la aceasta, constrângerile de ordin financiar, de constată că la nivel național, se constată că jumătate dintre tinerii din chintila cea mai bogată din România (25-29 ani în 2009) au studii superioare, în timp ce doar 3,8 % din tinerii proveniți din clasa socială săracă au beneficiat de acest tip de educație.

La nivel național, asumările privind inserția pe piața muncii se rezumă la obiectivul de atingere a unui procent de **70 % de persoane cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani cu loc de muncă**, în condițiile în care acest procent trebuie majorat de la 65,7 % (în 2014).

ANOSR remarcă necesitatea educației terțiare în rândul cetățenilor României, studiile superioare având un impact major și direct asupra dezvoltării societății, prin consolidarea nu numai a cunoștințelor, ci și a spiritului critic, artistic și cultural, raportat atât la viața personală cât și la piața muncii, ducând în final la îmbunătățirea calității vieții.

Analizele efectuate la nivel european și global cu privire la impactul învățământului superior asupra dezvoltării personale, profesionale și sociale, evidențiază beneficiile aduse de către învățământul terțiar individului și societății, în egală măsură.

Se identifică o serie de beneficii aduse tinerilor de către învățământul superior și anume [2, 6, 7, 10, 11]:

- ✓ tinerii beneficiari ai învățământului terțiar au posibilitatea de a dobândi competențe și calificări avansate, spre deosebire de cei care aleg să nu își continue studiile;
- ✓ diploma universitară obținută asigură, de cele mai multe ori, posibilitatea de a accesa locuri de muncă ce necesită o pregătire prealabilă și implicit de a păstra respectivul loc de muncă pe termen lung;

- ✓ există o corelare directă a învățământului superior cu venitul mediu individual, anume absolvenții de un ciclu de studii, cu cât este acesta mai aprofundat (licență, master sau doctorat), câștigă mai mult decât personalul necalificat;
- ✓ absolvirea învățământului terțiar reduce riscul șomajului, întrucât, la nivel global, rata de șomaj este de 4,9 % pentru persoanele cu studii superioare, în timp ce 8,3 % din persoanele cu studii secundare și 12,4 % din persoanele cu studii inferioare rămân neangajate (studiul este raportat la persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani, din țări precum Elveția, Africa de Sud, Japonia, Marea Britanie, Slovacia, Slovenia, Olanda, Noua Zeelandă, Germania, Irlanda, Portugalia, Turcia etc.);
- ✓ continuarea studiilor universitare după nivelul 5 de calificări, atrage după sine o creștere a ratei de angajabilitate și anume: 82 % pentru absolvenții cu diplomă de licență, 87 % pentru cei cu diplomă de masterat și respectiv 91 % pentru cei cu titlul de doctor;
- ✓ diferențele de venituri între tinerii cu studii superioare și cei cu studii secundare sunt superioare diferențelor dintre veniturile celor cu studii secundare și a celor cu studii gimnaziale. În medie, în rândul țărilor OECD, persoanele cu diplomă de master, doctorat sau alte diplome echivalente au un venit de aproape două ori mai mult decât cele cu studii secundare, în timp ce absolvenții de licență câștigă cu 48% mai mult decât absolvenții de liceu, iar tinerii cu studii profesionale au un venit cu doar 20 % mai mare decât absolvenții de liceu;
- ✓ față de tinerii cu studii până la nivelul liceului, cei cu studii terțiare au mai multe șanse de a beneficia de asigurare medicală și pensie, conform contribuției angajatorului.

De asemenea, universitățile atrag după sine și o serie de beneficii pentru societate, precum [6, 7, 10, 11]:

- ✓ universitățile sunt considerate a fi un „motor al industriei”, prin parteneriatele cu entitățile guvernamentale sau societățile comerciale, prin transfer de idei și tehnologie, contribuind astfel la creșterea economică din zona de activitate;
- ✓ universitățile au capacitatea de a schimba inclusiv infrastructura orașului, prin revitalizarea clădirilor istorice pe care le dețin în proprietate sau arendă, prin construirea de facilități sportive și de cazare pentru studenți și prin amenajarea mediului înconjurător din proximitatea campusurilor universitare;
- ✓ prin atragerea studenților în centrele universitare, se constată inclusiv o creștere economică la nivel local, prin cererile pentru piața chiriilor și piața de desfacere a diverselor produse ce satisfac cerințele noilor-veniți;
- ✓ tinerii înmatriculați la formele de învățământ superior sunt implicați în activități de voluntariat, care aduc un plus societății, prin organizarea de evenimente și proiecte

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

pentru toate grupurile sociale, prin militarea pentru incluziune socială a diferitelor categorii de persoane, prin efectuarea acțiunilor de caritate pentru categoriile socio-economice dezavantajate sau altele asemenea.

În spiritul tendinței europene și globale în ceea ce privește formarea tinerilor la toate nivelurile și observând accesul deficitar la educație pentru persoanele provenite din medii socio-economice dezavantajate. Analizând, se asemenea, factorii principali care conduc la neparticiparea tinerilor la studii superioare, **ANOSR** remarcă necesitatea încurajării tinerilor care întâmpină dificultăți în a urma o facultate, prin oferirea unor facilități pentru aceștia precum:

- scutirea de taxele de înscriere, de înmatriculare sau de susținere a examenului de admitere, după caz;
- prioritizarea studenților proveniți din familii fără membri absolvenți de studii superioare, pentru a primi bursă socială și bursă socială ocazională;
- **operaționalizarea mentoratului** pentru elevi și studenți, facilitat de specialiști externi unității de învățământ, și anume **persoane cu studii în psihologie** pentru consilierea psihologică;
- **operaționalizarea tutoriatului** pentru elevi și studenți, facilitat de cadre didactice, care prevede consilierea educațională și profesională a acestora;
- îmbunătățirea prevederilor legale și a modurilor de funcționare efectivă a **Centrelor de Consiliere și Orientare în Carieră**.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Bibliografie:

- [1] S Baum, J Ma, K Payea, *The benefits of higher education for individuals and society*, SUA, 2013, <https://trends.collegeboard.org/sites/default/files/education-pays-2013-full-report.pdf>;
- [2] JP Merisotis, *Who benefits from higher education? An american perspective*, Washington DC, <https://ejournals.bc.edu/ojs/index.php/ihe/article/download/6439/5666>;
- [3] *** *Analiză: Absolvenți în România*, Centrul pentru Politici Educaționale pentru Adecco, 2017;
- [4] *** *Education at a Glance. OECD² Indicators*, OECD Publishing, Paris, 2018, https://read.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2018_eag-2018-en#page7;
- [5] *** *Enhancing Higher Education System Performance. Report on benchmarking higher education system performance: conceptual framework and data*, OECD Publishing, Paris, 2017, <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/Benchmarking%20Report.pdf>;
- [6] *** *Seven ways universities benefit society*, <http://theconversation.com/seven-ways-universities-benefit-society-81072>;
- [7] *** *Six ways higher education benefits the UK economy*, <https://www.theguardian.com/higher-education-network/2015/jul/09/six-ways-higher-education-benefits-the-uk-economy>;
- [8] *** *Strategia Europa 2020*, Comisia Europeană, Bruxelles, 2010;
- [9] *** *Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020*;
- [10] *** *The benefits of higher education participation for individuals and society: key findings and reports*, Department for Business and Innovation Skills, Londra, 2013, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/254101/bis-13-1268-benefits-of-higher-education-participation-the-quadrants.pdf;
- [11] *** *The benefits of higher education*, <https://www.csuohio.edu/sites/default/files/The%20Benefits%20Of%20Higher%20Education.pdf>.

² OECD (*eng.*), Organisation for Economic Co-operation and Development